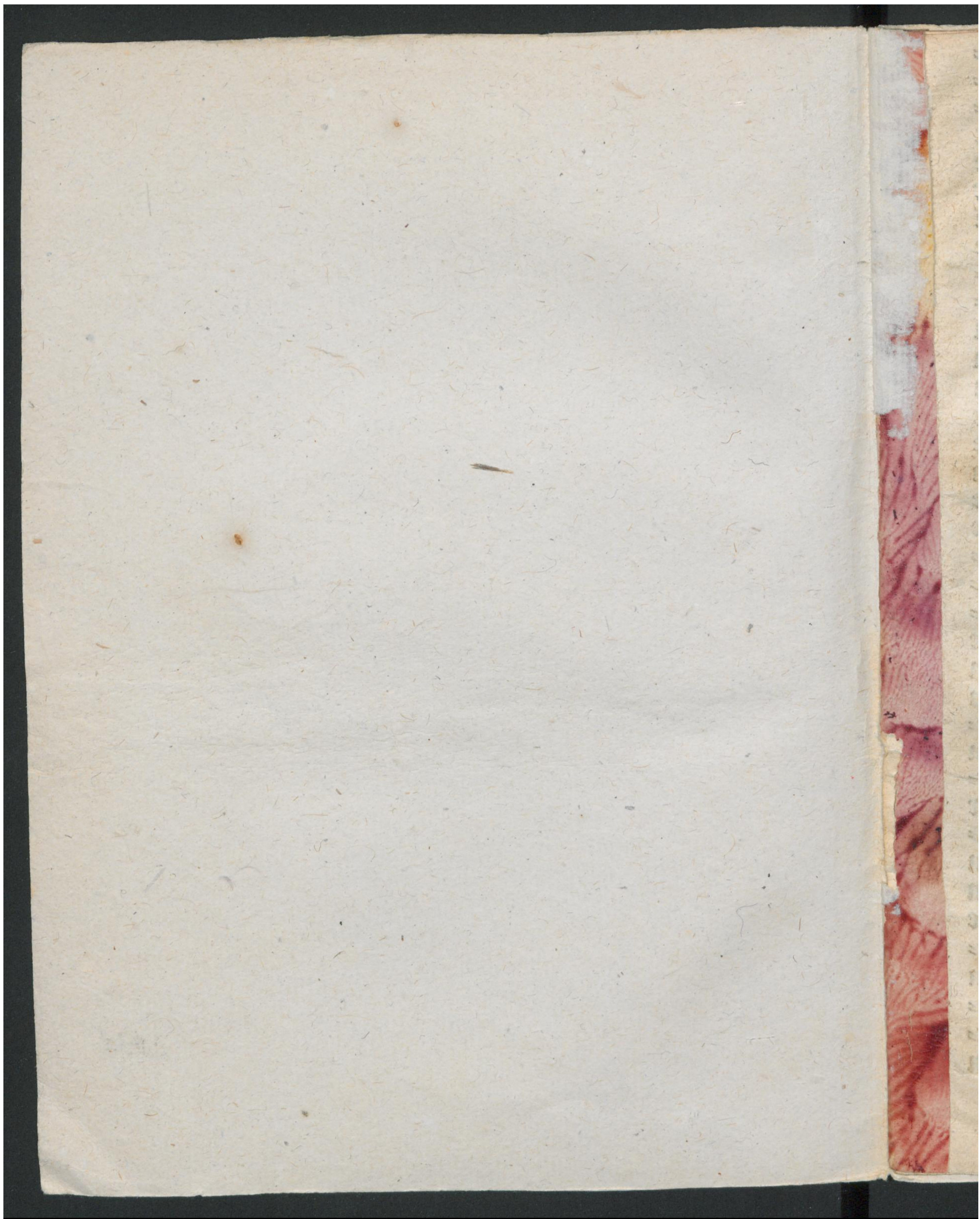

Copie van het Vonnisse

by Schepenen der stadt Leyden/ gewezen jegens Peter Panne van Ypre/ ter zake van de voorgenomen moort ende assassinaet/ op ende jegens de persoon van zijn Ex^{tie}. door belept ende aenporringe vande hoofden vande Jesuijtsche secte binnen Douay.

ALzo Peter Panne/ gheboren van Ypre/ wezende een Cupper van zijn Ambacht/ eñ geweest zijnde een Maeckelaer/ ooc Coopmã/ jegenwoordich gevangen van den Schout dezer stadt Leydẽ/ buyten pijne eñ bande van yzere bekent eñ beledẽ heeft: Dat hy gevangẽ etlicke jarẽ voorledẽ/ gewoon zijnde voor tcollegie der Jesuijten binnen Douay de provisie van boter te leveren/ het gebeurt is dat eenen Melchior vande Walle/ der zelver Jesuijten dienaer/ ende zijn ghevanghens recht-zweer/ omtrent veertien daghen voor Vasten-avont voorleden/ ghecomen is ten huyze van hem gevangen binnen Ypre/ begeerende dat hy ghevangen voor tvoorschreven collegie boter zoude bestellen. Ende dat alzo hy gevangen ten zelven tijde om zijn affairen van huys was/ ende hy/ vander Walle/ zulx twee ofte drie dagen naer hem verbeyde/ hadde de zelve vander Walle mit Mayken Boyets zijn gevangens jegenwoordige huysvrouwe/ (zeer Jesuijts gezint zijnde) middeler tijt propoost ghehouden om zijn Ex^{e} (de welcke hy ghevangen intituleerde Hertoch Maurits) om te brengen: gelijc hy daer naer van zijn voorschreven huysvrouwe heeft verstaẽ. Dat ooc hy ghevangen t'huys ghecomen wezende/ de voornoemde Melchior vande Walle hem ghevangen eerstmaels heeft voor gehouden om tvoorschrevẽ feyct aen te nemen: daer toe oorzaec nemende/ door dien hy gevangen hem claechde dat hy in groot verloop van

voet was gecomen/ ende zijn schulden niet en const be- talen: Zeggende in effecte de voornoemde vande Wal- le jegens hem gevangē/ dat hy raet wist om zijn schul- dē te bovē te comen/ indien hy gevangen naer Hollant wilde reyzen / ende middel vinden om hooch-gedachte zijn Ex. om te brengen. Ende alzo hy ghevangen daer inne zwaricheyt maecte/ zo was hy tot het aen nemen van tzelve feyt / door zijn voorschreven huysvrouwe mede aen gepoort/ mit het aenzeggen/datmē geen zwa- richeyt en behoorde te maken zodanighen ziel-verley- der om te brengen: daer ooc by voegende/ dat/zo zy een man waer geweest/ dat zy zulx wel zelfs zoude hebben willen aen nemen/ of doen. Ende alzo hy ghevangen even wel in twijfel bleef om tvoorschreven feyt aen te nemen/ hadde de voornoemde Melchior vande Walle begeert/dat hy gevangen tot Douay zoude comen/om daer van eens te spreken mitte Patres (designerende de Overste van de Jesuijten aldaer.) Dat voorts de voornoemde Melchior vande Walle naer Douay ver- trocken zijnde/was hy gevangen/omme mit verschey- den personen daer mede hy te reeckenen hadde/zijn za- ken te verlijckenen ende vereffenen/ ende onder andere mit de voorschreven Jesuijten binnen Douay / opten Asschen-woonsdach voorleden ghereyst van Ypre op Rijssel/ voorts op Doornijcke / ende van daer op Ber- gen in Henegouwen/ daer hy ettelicke daghen lang in arrest ghehouden zijnde/was van daer weder vertroc- ken naer Doornijc ende Rijssel/ende wederomme naer Bergen/daer hy de tweede mael van schulde ghevan- gen gelegen/ende verlost wezende/ was hy ghevangen getrocken naer Valenchijn/ende van daer eyntelicken gecomen binnen Douay / alwaer hy gheweest is inde Cruys-weke voorleden. Ende dat hy ghevangen we- zende binnen Douay / tot drie ofte vier reyzen toe in tvoor-geroerde collegie vande Jesuijten / by den Pro- vinciael/Prefect/ende Rector hadde gegeten/ende mit-

ten

ten zelven af gerekent: ende de somme van tweenvijftich of drieenvijftich ponden grooten die hem daer by quamen/hadde over gemaect of over ghezet aen eenen Niclaes de Lalaing/coopman van kennip. Ende dat hy zulx sprekēde mit de voornoemde Provinciael/Prefect/ende Rector/ zyluyden hem gevangen weder hebben beginnen voor te houden het feyct daer van de voornoemde Melchior vande Walle hem ghevangen tzijnen huyze openinghe ghedaen hadde/ te weten om H. G. zijn Ex. om te brenghen: voegende daer by voor middel/ dat alzo hy ghevanghen een cupper was van zijn ambacht / dat hy naer Hollant zoude mogen gaē/ om aldaer vier/vijf/zes / ofte zeven maenden lang hem tot wercken te begheven/ ende zijnen handel van cuppen te doen/tzy binnen Delft/binnen Leyden/ of inden Hage: Ende dat hy daer en tusschē middel zoude zoucken om H. G. zijn Ex. om te brengen / twaer dan mit een mes of snijere/ ofte mit een cort sintroer of pistelet/ twelc hy gevangen zoude copen / ende in zijn zac stekē: eñ dat ter plaetse daer hy zijn H. G. Ex. zoude schoon vindē: tzy op tHof/op tstraet/of op eenige andere plaetse: ofte zo hy gevangen tzelve anderssins te wege zoude connen brengen. Ende dat omme hem gevangen tot t'aennemen van twoorschreven feyct te beter te beweghen/ende moedigen/ de voornoemde Provinciael wel een half sermoen hadde gemaect: mit verclaringe ende verhael in tlanghe ende breet / wat een godlicken ende verdienstelicken werc zulx zoude zijn/hoe groten sacrificie dat het waer/zodanigen eenen die zo veel duyzent zielen verleyde/jae zulcken ziel-vermoorder om hals te brengen: Dat hy gevangen den Hemel daer mede zoude verdienen: Eñ dat hy tzelve feyct gedaen hebbende/ middel zoude zoucken om te ontcomen/zo hy best conste of mocht. Ende zo hy gevangen daer inne zoude mogen blijven/of bachtē bleef / dat hy hem verzekert zoude houden/van monde ten eewigen levē te varen: ende

dat hy gewisselicken mit lijf ende ziel ten Hemel zoude werden op getrocken; mit veel meer ende andere diergelijcke schoone ende bewegende redenen. Zo dat hy ghevangen hem eygentlicken/ door der voornoemden Jesuijten schoon spreken/ ende vleyende tongen/ in de welcke zy zeer groote meesters waren/ zo verre hadde laten becouten ende verleyden/ dat hy gevangē tvoorschreven feyct aen ghenomen hadde te doen: eensdeels uyt een desperatie/ daer inne hy door zijn verloop in schulden gevallen was: in zulcker vougen ooc/ dat hy noch opt perijckel/noch op wijf ende kinderē niet eens en hadde gedacht/ ooc eensdeels om profijt daer mede te doen. Also hem gevangen by den voornoemdē Provinciael/Prefect/ende Rector toe ghezeyt was dat hy mits tvoorschreven feyct volbrengende/ gemieten zoude ten eersten een somme van twee hondert ponden grooten vlaems: de welcke hem ghevanghen verstrect zouden werden by paeyementen van vijftich ponden grooten tsjaers/ door handen vanden Thresorier van Ypre:ende dat uyt de hondert ponden grooten jaerlix/ de welcke de Jesuijten tot last vande zelve Stadt waren treckende/ voor dat zy de kinderen ende jeucht in haerluyder seminarium de Latijnsche sprake leeren. Ten tweeden/ dat hem gevangen noch zoude werden gegeven het messagierschap of bode-ampt van Ypre/ by hem begroot op hondert ponden grootē jaerlix. Ēn dat hoe wel tvoorschreven bode-ampt niet en stont tot gifte van den Jesuijten/hy ghevangen hem nochtans daer van wel verzeeckert hiel/ alzo om hem gevangen daer aen te helpen/ het hemluyden mer een briefgen te schrijven en zoude costen/ende dat hem niemant tzelve en zoude derren weygeren. Ēn ten derdē/dat Hansgen Panne zijn ghevangens zoon/ voorzien zoude werden mit een Canonesie tot Doornijcke. Op welc toezeggen hy gevangen tvoorschreven feyct aen ghenomen hebbende/ hadde des anderen daechs smerghens aen den

voor-

voornoemden Provinciael/als hy misse dede / hem ge-
biecht/absolutie becomẽ/ende daer op tsacrament ont-
fangen:ende wezende in tbiechten/wederomme aenge-
nomen ende belooft zijn beste te doen om tvoorschrevẽ
feyct te volbrengen. Dat ooc de voornoemde Provin-
ciael hem gevangẽ daer op ooc gezeyt hadde in effecte
van woorden: Gaet in vrede / want ghy gaet als een
Engel in Gods geleyde. Ende dat hy ghevangen om
zijn reys herwerts-over ten eynde als boven te vervor-
deren/van den voornoemden Jesuijten ontfangẽ had-
de een wissel-brief van twaelf ponden vlaems op ee-
nen Franchois Tibault woonende t'Antwerpen by
de Predicaren / omtrent de nagel-marct of vee-marct.
Dat hy gevangen mit zodanigen afscheypt ende mee-
ninghe vertrocken was van Douay opte Abdye van
Flenges/ van daer door Orssy op Doornijcke / voorts
op Oudenaerde/Dermonde/ na Basserode / eñ voorts
tscheep op Antwerpen / al waer hy de voorsz. twaelf
ponden grooten ontfanghen hebbende/ hadde daer
van elf ponden/mitsgaders zijnen mantel ende boxen/
door eenen Dirc Bul woonende omtrent de Zeeusche
coorn-marct/gezonden aen zijn gevangens huysvrou-
we/om vande penningen te leven / ende zijn kinderen
mit de mantel ende boxen te cleeden: ende daer by ghe-
voecht een brief geschreven aen zijn voorschrevẽ huys-
vrouwe / innehoudende onder andere / dat hy na Hol-
lant ging om de zaecke die zy wel wiste / ende hy mit
haer voorsproken was / ende dat zy voor hem zoude
bidden. Dat zulx hy ghevangen mit de voorschreven
meeninge/zonder eenich passepoort/in een schip heyme-
lic verborgen zijnde / gecomen is tot in Zeelant / ende
van daer tot binnen dezer Stede / daer hy aen quam
op zaturdage den drieentwintichsten Mey voorleden.
Mer dat hy alhier zijnde / van zinne was verandert/
ende voor hem ghenomen hadde tvoorschreven feyct
naer te laten (zo hy zeyt) door dien hy begonst te over-

dencken dat hy tvoorschreve feyct by de hant nemende/om een ander tleven te beneme/ ende tlant in groote beroerte ende zwaricheyt te brengen / hem zelfs stellen zoude in de ghewisse doot / ende zulx daer over een beroeringe in zijn conscientie hadde ghecreghen. By welcke voor geroerde belijdenisse de voornoemde ghevangen verscheydelicken ondervraecht/gehoort / ende herhoort zijnde mit interval van tien of twaelf dagen/ telcken daer by onveranderlicken heeft gebleven ende gheperfisteert / al mede buyten pijne ende bande van yzere / telckens mit verclaringe dat tzelve geheel ende al warachtich was / ende dat hy daer op wilde leven ende sterven. Hebbende hy gevangen altijts ende telcken reyze / mit een groote bewegentheyt zeer ernstelicken ende ootmoedelicken/mit gebogen knyen / gevouwen handen/ende weenenden oogen/gebeden om vergiffenisse ende genade / datmen hem mit barmhertige oogen wilde aenzien/alzo hy zeer onnooselicke in dees zaecke gebracht was / mit een aenbiedinge dat zomen he aen zijn leven wilde verschoonen/ dat hy tlant noch goede diensten vermochte/ende wilde doen/ ende cortelinghe eenighe Jesuijten zoude becomen ende leveren. Ende alzo alle tzelve zijn zaecken van zeer quaden en erchsten gevolge/als daer door men gepoocht heeft om de doorluchtige Hooch-geboren Forst/ en Heere Maurits/geboren Prince van Oraengien/ Grave van Nassau / &c. Gouverneur ende Capiteyn generael van de vereenichde Nederlanden/ deerlicken te vermoorden/ en zulx de voorschreven Landen te berooven van haer hooft ende overste / en vervolgens vande groote merckelicke ende Princelicke diensten de welcke H. G. zijn Ex. door Gods hulpe/zeghen/ende ghenade/den voorschreven Landen tot schut ende scherm der vrome/ behoudenisse vande Christelicke gereformeerde Religie/ mitsgaders van der Landen vryheyden ende privilegie/ende tot afweer van des Spaengiaerts tyrannijcke heers-

ke heersingen/gedaē heeft/ende doende is:om de voor-
schreven Landen mit eenen te stellen in groote opro er-
te/ende uyterste gevaer van bederf/ ondergang eñ ver-
woestinghe: twelc in een lant van justitie geensins en
can/noch en behoort te werden gedoocht of gheleden:
mer dat zodanige eerlose/schelmische/ende moordadige
voornemen/aenslagen/ende assassinaten ten hoochsten
vereysschen te werden ghestraft:ten ontsich ende spie-
gel van alle andere:op dat hem niemant voorts-aen en
laet verleyden van de bloetdorstige ende moordadige
secte der Jesuijten/de welcke (gelijc alle de werelt ken-
nelicken is) duyzentreleye schendige practijcken / ende
verradige aenslagen dagelix voorwenden/ende pogen
in twerc te stellen om Coningen/Princen/Forsten ende
Heeren/zonderlinge de gene die de Pauselicke supersti-
tien(gezeyt de Roomsche Catholijcke religie)niet voor
goet en connen aenzien / noch aen nemen / om te bren-
gen / van hun leven te berooven / ende te vermoorden.
Zo ist dat Schepenen dezer stadt Leyden/ gezien ende
overwogen hebbende den criminelen eysch ende con-
clusie by den Schout dezer Stede/ tot last vande voor-
noemde gevangen/ ter zaecke van tvoorschreven feyct
gedaen/overleyt/ende genomen. Ooc gezien/gehoort/
ende verstaen hebbende alle des voorschreven ghevan-
gens belijdenissen / mitsgaders de informatien dezen
aengaende/verworven / ende van gelijcken de stucken
ende papieren by den gevangen bevonden : ende hier
op gehadt hebbende het advis vandē Heeren Gecom-
mitteerde Radē vande Staten van Hollant eñ West-
Vrieslant: ende hem mede gecommuniceert zijnde het
advis vande Hoge eñ Provinciale Raden twelc daer
op by de voorschreven Gecommitteerde Raden vande
Staten was versocht: op alles dat heeft mogen bewe-
ghen/lettende / ende alles mit rijpheyt van rade over-
wegende: doende recht in den name/ ende van weghen
de hooge Overicheyt ende Graeflichheyt van Hollant/
Zeelant/

Beraden/ende Wel-beraden / hebben den voornoemden gevangen ter zake voorschreven / gecondemneert/ ende condemneeren den zelven mits-dezen gebracht eñ ghelept te werden opte plaetse voor Sgravensteen / al waer men gewoon is straffe te doen over de boosdoenders/eñ aldaer door den scherp-richter gerecht eñ geexecuteert te werden mitten zwaerde / tot datter de doot naer volcht. Eñ tzelve gedaen zijnde/ thooft ghestelt te werdē opt bolwerc voor de witte poort / ende tlichaem daer naer gequartiert zijnde / t'ingewant te werdē begraven / eñ de stucken ghehangen op elc vande andere vier poorten: ende verclaren alle zijne goeden voor verbeurt/ten behoeve vande Graefschept.

Aldus ghedaen ende gewezen by Meester Symon Fransz. vander Merwē/Jan Ysenhoutsz. vander Nesse/Vranc Cornelisz. van Torēvliet/Jasper van Banchem / Henric Egbertsz. vander Hal/Willem Cornelisz. Tybault/Claes Cornelisz. van Noorde/ende Jan van Baersdorp de Jonghe/ Schepenen / opten xxij. Junij vijftien-hondert acht ende tnegentich.

Tvoorschreven vonnisse ter Vierschare geopent/gelezen/eñ by Pieter Panne gevangen gehoort zijnde/ is opte knyen ghevallen/eñ heeft Schepenen van herten bedanct van haer genadige vonnisse / twelc zulx strac daer aen ter executie is ghestelt in jeghenwoordichept van Schout / Schepenen / ende gantsche ghemeente/ mitsgaders van my

I. van Hout.

Gedruct naer texemplaer twelc ten bevele van die vanden gherechte der stadt Leyden opt Raedhuys aldaer ghedruct is Inden Jare xvᶜ. xcviij.

